

Jaarverslag 2016

Maart 2017

Jaarverslag 2016 versie 2

Inhoudsopgave

	Inhoudsopgave	pagina 1
	Voorwoord	pagina 2
1	Bestuursverslag	pagina 3
1.1	Algemeen	pagina 3
1.2	Bestuur, personeel, risico's	pagina 4
1.3	De fysieke bibliotheek	pagina 6
1.3.1	De bibliotheek in Roermond	pagina 7
1.3.2	De bibliotheek in Roerdalen	pagina 8
1.3.3	De Bibliotheek op School (dBoS)	pagina 8
1.3.4	De bibliotheek en de doelgroep 0 – 4 jaar	pagina 10
1.3.5	De bibliotheek en het voortgezet onderwijs	pagina 10
1.4	De digitale bibliotheek	pagina 12
1.5	Educatieve en culturele activiteiten	pagina 13

Voorwoord

Het jaar 2016 is een hectisch jaar geweest voor de Bibliotheek Bibliorura: een directeurswissel én een aanbesteding met de daarop volgende voorbereidingen van de nieuwe dienstverlening en het afbouwen van de oude. Daarnaast ook nog wisselingen in het personeelsbestand en het opstarten van nieuwe activiteiten. En dat allemaal terwijl de reguliere dienstverlening gewoon doorging.

In maart 2016 is er afscheid genomen van dhr. Jos Saes, die bijna 40 jaar aan onze bibliotheek verbonden was, waarvan een groot aantal jaren als directeur. Hij heeft een mooie organisatie achter gelaten, die financieel gezond is en vanwege een aantal ingrijpende reorganisaties die hij heeft doorgevoerd ook toekomstbestendig is. Wij zijn Jos daarvoor veel dank verschuldigd.

Met de opening van de laatste schoolbibliotheek in maart 2016 is de Bibliotheek Bibliorura aanwezig in bijna alle scholen in ons werkgebied. Dit betekent dat wij ruim 90% van alle kinderen in de basisschoolleeftijd bereiken. Ons streven is om een doorgaande leeslijn aan te bieden, die moet leiden tot meer leesplezier bij kinderen en jongeren. Kinderen die plezier hebben in lezen, lezen meer en doordat zij meer lezen gaan ze sneller vooruit in technisch en begrijpend lezen en presteren ze beter op school.

De gemeente Roerdalen heeft in 2016 een kadernotitie gepubliceerd met daarin een visie op de toekomst van zijn bibliotheekbeleid. Aansluitend daarop is een aanbestedingsprocedure voor de periode 2017-2020 uitgeschreven. Bibliotheek Bibliorura heeft deze aanbesteding gewonnen. Daarmee is de toekomst van de stichting in rustiger vaarwater gekomen omdat er in goede harmonie meerjarenafspraken gemaakt zijn met de gemeente. Met het winnen van de aanbesteding was het mogelijk om de uren die na de laatste reorganisatie niet zijn ingevuld alsnog in te vullen. Hiermee is eind 2016 een begin gemaakt. In de loop van 2017 hopen we weer op volle sterkte te zijn.

Zoals gezegd was 2016 een hectisch jaar maar we hebben we het in alle opzichten positief en met veel vertrouwen in de toekomst afgesloten. Dit was alleen mogelijk dankzij de volle inzet van alle medewerkers, die ik hierbij dan ook graag hartelijk bedank.

Jeanine Deckers
Directeur-bestuurder

1 Bestuursverslag

1.1 Algemeen

Verslag

Dit verslag van het bestuur betreft:

Statutaire naam:	Stichting Basisbibliotheek Bibliorura
Statutaire vestigingsplaats:	Roermond
Rechtsvorm:	Stichting

Doelstelling

De stichting heeft ten doel het zonder winstoogmerk bevorderen van de openbare bibliotheekvoorzieningen in het verzorgingsgebied gemeente Roermond, gemeente Roerdalen en omstreken en voorts al hetgeen dat met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Missie

De bibliotheek is bij uitstek de instelling om, met als basis een goede collectie van fysieke en digitale media, het lezen te bevorderen en hierdoor bij te dragen aan de ontwikkeling van alle inwoners van het werkgebied. Hierdoor wordt de burger in staat gesteld kennis en informatie op de juiste wijze op te nemen en volwaardig deel te nemen aan de huidige kennismaatschappij.

Voor de beleidsperiode 2012-2017 is daarom de volgende missie geformuleerd:

Basisbibliotheek bibliorura is de schakel tussen lezen en educatie. Hiermee vormt zij het fundament voor de burger om volwaardig te kunnen participeren in de maatschappij.

1.2 Bestuur, personeel, risico's

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht benoemt, schorst en ontslaat de leden van de Raad van bestuur.

De samenstelling van de Raad van Toezicht was per 31 december 2016:

Voorzitter:	Dhr. drs. W. Eggink
Vice-voorzitter:	Mevr. drs. A. Vriesen
Secretaris:	Dhr. ing. H. Schuren
Lid:	Dhr. ing. R. Verbeek
Lid:	Mevr. N. van Essen

Raad van Bestuur

Het besturen van de stichting is krachtens wet en statuten opgedragen aan de Raad van Bestuur.

Dhr. J.H.G. Saes was tot 31 maart 2016 directeur-bestuurder van de stichting, vanaf 1 april 2016 heeft Mevr. drs. J. Deckers deze functie overgenomen.

In 2016 is de Raad van Bestuur met de Raad van Toezicht vijf maal in vergadering bij elkaar geweest.

De volgende zaken zijn in de vergaderingen aan de orde geweest:

jaarverslag 2015

begroting 2017

vertrek oude directeur en benoeming nieuwe directeur

beleidsnotitie 2016

100-jarig bestaan bibliotheek

aanbesteding gemeente Roerdalen

managementrapportages

Personeelsformatie

De personeelsformatie bestond uit 551,5 uren per week (15,32 FTE). Op 31 december 2016 waren er 22 medewerkers in dienst. In de loop van 2016 gingen er 4 medewerkers uit dienst; 2 nieuwe medewerkers kwamen in dienst. Daarnaast waren er twee personen (samen 35 uur per week) gedetacheerd.

Op 31 december 2016 zijn 45 uren vacant gebleven. Deze worden in 2017 ingevuld, binnen het team Educatie zelfs met ingang van 01.01.2017. In 2017 zal ook afscheid genomen worden van een door de gewijzigde dienstverlening in Roerdalen deels boventallig geworden medewerker van het team frontoffice, met wie een vaststellingsovereenkomst is overeengekomen.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Op financieel gebied is het belangrijkste risico de afhankelijkheid van de subsidies van de gemeentes waarvoor wij werken. De organisatie is hierdoor zeer kwetsbaar voor veranderingen in het subsidiebeleid. In de gemeente Roerdalen hebben we door het winnen van de aanbesteding in 2016 een contract voor 4 jaar (2017 – 2021) maar dat biedt geen absolute garanties. De bibliotheek zal het gemeentelijke beleid de komende jaren nauwgezet moeten volgen en snel moeten inspelen op gewijzigde politieke inzichten om de subsidierelatie zo goed mogelijk in stand te houden.

Een ander risico is het dalen van het leden- en bezoekersaantal waardoor de inkomsten zullen dalen en de bibliotheek aan bestaansrecht zal inboeten. Dit is een reëel risico dat we door het organiseren van ledenwerfcampagnes en het organiseren van relevante activiteiten proberen te voorkomen.

Een derde risico is een gebrek aan geschikt personeel waardoor we niet de gewenste vernieuwingen kunnen doorvoeren die noodzakelijk zijn om een relevante rol binnen het werkgebied te kunnen spelen en niet kunnen voldoen aan de afspraken met de gemeente. Dit proberen we te voorkomen door het aannemen van nieuwe en het scholen van de huidige medewerkers.

Toelichting begroting 2017

In 2017 starten we met de nieuwe dienstverlening in de gemeente Roerdalen. Onze vestiging in de gemeente is gesloten en onze dienstverlening bestaat voornamelijk uit het organiseren van activiteiten en het leveren van diensten. Dat betekent dat we in Roerdalen geen inkomsten meer hebben uit leden, maar uitsluitend nog subsidie van de gemeente.

Voor de totale begroting van 2017 is het verwachte resultaat € 4396,-.

1.3 De fysieke bibliotheek

Leden, media en bezoekers

Het werkgebied van de Bibliotheek Bibliorura telde 78.101 inwoners (peildatum 31.12.2016), dat is iets meer dan in 2015 (77.707).

De Bibliotheek Bibliorura had in 2016 twee locaties. Een volwaardige bibliotheekvestiging in het centrum van Roermond en een servicepunt in de kern Sint Odiliënberg in de gemeente Roerdalen. We hadden 11.942 leden die op deze locaties kwamen om materialen te lenen, de juiste informatie te vinden, dagbladen en tijdschriften te lezen of te studeren. Het ledenaantal is minimaal gedaald ten opzichte van 2015 (11.962 leden). Daarnaast waren er 86 ledenpassen in gebruik bij niet-individuele leden, zoals scholen en kinderdagverblijven. Het succes van *de bibliotheek op school* is duidelijk zichtbaar in het ledenbestand: 52 % van de leden valt in de basisschoolleeftijd (4 t/m 12 jaar). Het ledenbestand is over het algemeen vrij jong: 69 % van de leden is jonger dan 18 jaar.

In totaal werden de beide locaties 197.361 keer bezocht. Dat is minder dan in 2015 (198.113 bezoekers). Deze daling wordt veroorzaakt door een dalend aantal bezoekers aan het servicepunt in Sint Odiliënberg. In Roermond stijgt het aantal bezoekers licht: daar waren 2192 bezoekers meer dan in 2015. In Roerdalen kwamen er gedurende het gehele jaar bijna 3000 minder bezoekers naar de bibliotheek. Deze afname is in lijn met het, sinds de omvorming van bibliotheekvestiging naar servicepunt, steeds verder afnemend aantal bezoeken.

Per 31.12.2016 bestond de collectie uit 79.628 boeken en ander informatiedragers. Ten opzichte van 2015 is de collectie gekrompen. Deze krimp hangt samen met het afschrijven van de collectie op 30 december 2016 in het servicepunt in Odiliënberg. Deze collectie is in zijn geheel afgeschreven en in overleg met de gemeente Roerdalen ter beschikking gesteld aan de diverse vrijwilligersinitiatieven binnen de gemeente.

Er stonden 3.767 tijdschriftexemplaren tot de beschikking van onze klanten. In 2016 is er door maar liefst 12.000 bezoekers gebruik gemaakt van de leeszaal in de locatie Roermond. Er werden 255.828 materialen uitgeleend. Dit zijn bijna 12.200 materialen minder dan in 2015. Steeds meer leden maakten gebruik van de mogelijkheid om e-books te downloaden, met name via de gezamenlijke site van de bibliotheken in Nederland, bibliotheek.nl. Er werden door 940 leden samen 7379 e-books gelezen in 2016. Daarnaast werden de meeste basisschoolleerlingen in het werkgebied in de gelegenheid gesteld om via de eigen schoolbibliotheek boeken van de school te lenen. Met 181.267 registraties, in de scholen, mag je stellen dat hier veelvuldig gebruik van werd gemaakt. Het aantal uitleningen in de scholen is met 21% gestegen ten opzichte van 2015, toen werden er 150.000 materialen uitgeleend.

Collectievisie

De basis van onze collectie is een doorgaande leeslijn. Een doorgaande leeslijn leidt tot plezier en inzicht in (jeugd)literatuur bij kinderen en jongeren. Zij dienen zo veel mogelijk positieve leeservaringen op te doen, leesplezier is hierbij ons uitgangspunt.

De Bibliotheek Bibliorura begint deze leeslijn met:

- A. Boekstart gericht op het stimuleren van lezen met baby's en peuters tot circa 2 jaar;
- B. Het project de bibliotheek in de peuterspeelzaal dat inzet op 2- en 3-jarigen in de peuterspeelzaal;
- C. De basisschoolleerlingen worden vervolgens via het project Kunst van Lezen volop gestimuleerd middels leesbevordering in de meest brede zin van het woord.

De Bibliotheek Bibliorura wil, ook voor volwassenen, vooral een inhoudelijke bibliotheek zijn. Mensen willen zich kunnen ontwikkelen via de bibliotheek. Daartoe wordt een inhoudelijk encyclopedische collectie aangeboden voor volwassenen. Hierbij is er met name ook aandacht voor de zogenaamde 'long tail', dat gedeelte van het assortiment waar weinig vraag naar is. Bij de aanschaf van nieuwe titels wordt bekeken of deze een aanvulling in de breedte kunnen zijn. Niet alleen het meest gangbare wordt in de collectie opgenomen, maar onze leden mogen geprikkeld worden door wat ze tegenkomen. Zij kunnen in de brede collectie bij de bibliotheek vinden wat ze elders, bijvoorbeeld in de boekhandel, niet aan zullen treffen. Daarom worden titels niet uit de collectie gehaald, alleen omdat de uitleencijfers tegen vallen.

Om de collectie meer tot zijn recht te laten komen is de presentatie enorm belangrijk. In 2015 is er een nieuw presentatieprotocol opgezet dat in 2016 is aangepast na feedback van onze klanten. In de geplande herinrichting van de bibliotheek zijn de wensen van onze klanten op het gebied van presentatie van de collectie nog sterker meegenomen. Deze verbouwing zou in november 2016 uitgevoerd worden, door leveringsproblemen van de materialen is dit helaas niet gelukt en zal dit in 2017 uitgevoerd worden.

1.3.1 De bibliotheek in Roermond

Mensen bezoeken de bibliotheek in Roermond omdat ze materiaal willen lenen, de lees- en studiefaciliteiten willen gebruiken, het Historiehuis willen zoeken, exposities willen bekijken of deel willen nemen aan lezingen en andere activiteiten. Ruim 7.000 keer werd er in 2016 gebruik gemaakt van de diverse studieplekken in de bibliotheek. Studenten van middelbare scholen weten ons meer en meer te vinden om hier te studeren. Van ons huidige ledenbestand bestaat 10 % uit jongeren in de leeftijdsgroep 13 tot en met 17 jaar. Met 186.361 personen nam het aantal bezoekers toe met bijna 2.192. (in 2015 waren dit er 184.169). Deze toename komt voor een deel door het toenemend gebruik van de studieplekken. Uit gesprekken met de gebruikers bleek dat de huidige studieplekken vernieuwd moeten worden, deze veranderingen stonden gepland vanuit de reservering bibliotheekvernieuwing voor 2016, echter deze uitvoering is om logistieke redenen noodgedwongen verschoven naar 2017.

Eind 2016 stonden in deze locatie 11.513 persoonlijke lidmaatschappen geregistreerd. Met 52 % van het totaal vormt de jeugd in de basisschoolleeftijd (4 t/m 12 jaar) de grootste groep; een gevolg van het succes van *de bibliotheek op school*.

Er waren 83.393 materialen beschikbaar. Hiervan bestaat 37 % uit non fictie. Deze collectie werd 37.646 keer uitgeleend. De collectie romans volwassenen bestaat uit 22.330 materialen en deze zorgde voor 90.717 uitleningen. Samen leenden 11.513 abonenthouders in totaal 237.915 materialen.

Boekendienst aan Huis

De dienstverlening van de boekendienst aan huis is een initiatief van de gemeente Roermond en richt zich op diegenen die aan huis gebonden zijn door ziekte of een handicap en om die reden niet naar de bibliotheek kunnen komen. In 2016 maakten 24 inwoners gebruik van deze dienstverlening. Zij werden door 16 vrijwilligers bezocht, die hen 1.958 boeken aan huis brachten (in 2015 waren dit er 2.194).

Historiehuis

Historie
HUIS

Het Historiehuis behandelt de geschiedenis van de stad Roermond in thema's en is gevestigd in de bibliotheek aan de Neerstraat. Het gemeentearchief is verantwoordelijk voor het inhoudelijke deel van het Historiehuis en de Bibliotheek Bibliorura faciliteert en beheert.

Elke eerste zondag van de maand worden er gratis rondleidingen door het Historiehuis

georganiseerd. Deze rondleidingen worden gegeven door getrainde vrijwilligers, verbonden aan het museum. Daarnaast organiseren het museum en de bibliotheek geregeld rondleidingen voor groepen scholieren. Ook wordt het Historiehuis meegenomen in een deel van de stadswandelingen, georganiseerd door het VVV.

Buiten de vaste expositie worden er wisselende thema's belicht.

Tot 1 maart 2016 was de tentoonstelling: *"Hollanders, die hóóren hier ook niet"- over Roermond 200 jaar bij Nederland* te zien.

Vanaf 25 maart 2016 tot 26 februari 2017 is de tentoonstelling: *Andere tijden door andere ogen - Roermondse fotografen van 1850 tot nu* te bezichtigen.

In 2016 bezochten 19.036 personen het Historiehuis. Een daling t.o.v. 2015 (20.202 bezoekers).

1.3.2 De bibliotheek in Roerdalen

Het servicepunt in Sint Odiliënberg leende in 2016 ruim 17.913 materialen uit. Dit zijn minder materialen dan in 2015. Het aantal leden dat gebruik heeft gemaakt van dit punt daalde licht van 442 naar 429. Ruim 30 % van deze leners is ouder dan 65 jaar en bijna 46 % is woonachtig in Sint Odiliënberg. Van het totale aantal uitleningen betrof het 1085 keer materiaal dat was gereserveerd in de locatie Roermond en bezorgd in Sint Odiliënberg.

De boeken in het servicepunt in de gemeente Roerdalen zijn ingedeeld in 'beleefwerelden', ze staan overzichtelijk en aantrekkelijk gepresenteerd in thema's. Klanten kunnen de meest gelezen en actuele boeken vinden maar desondanks loopt het gebruik van het servicepunt sinds de opening steeds meer terug.

De beperkte openingstijden, beperkte keuze en beperkt budget zijn oorzaken van het teruglopend gebruik. Veel klanten komen voor de actualiteit en keuzemogelijkheden naar de locatie in Roermond. Dat was de reden waarom de gemeente Roerdalen in 2016 heeft besloten tot een nieuw bibliotheekbeleid met daaraan verbonden een aanbestedingsprocedure. Bibliotheek Bibliorura heeft in de zomer van 2016 meegedaan aan deze aanbestedingsprocedure en heeft de aanbesteding gewonnen. Met ingang van 1.1.2017 zal het bibliotheekwerk in de gemeente Roerdalen er daarom geheel anders uitzien: het servicepunt wordt gesloten en in plaats daarvan zetten we vol in op leesbevordering, bestrijding van laaggeletterdheid en het organiseren van activiteiten. Voor het leveren van materialen sluiten we aan bij de vrijwilligersinitiatieven die zijn ontstaan in de verschillende kernen binnen de gemeente.

1.3.3 De Bibliotheek op School (dBOS)

Sinds een aantal jaren verzorgen wij het bibliotheekwerk op de scholen voor primair onderwijs via De Bibliotheek op School (dBOS). Dit is een educatieve aanpak die zich richt op leesbevordering, taalontwikkeling en mediawijsheid. Dit gebeurt aan de hand van een aantrekkelijke fysieke collectie op school en door de inzet van leesconsulenten die vanuit de bibliotheek wekelijks op school aanwezig zijn voor de ondersteuning van leerkrachten en de uitvoering van leesbevorderende activiteiten met de leerlingen.

In maart 2016 is met de opening van de bibliotheek van de Hubertusschool in Roermond de laatste Bibliotheek op School geopend. Hiermee zijn we met dBOS actief op bijna alle scholen in zowel Roermond als Roerdalen, in totaal gaat het om 22 scholen.

In 2016 zijn er op alle 22 schoolbibliotheken samen in totaal 181.300 materialen uitgeleend.

Met behulp van de bij de methode horende monitor kunnen we de resultaten en inspanningen van leerlingen en leerkrachten meten. Uit de monitorgegevens van 2016 bleek dat het leesplezier van kinderen in ons werkgebied niet veel afwijkt van het landelijk gemiddelde

Wat ouderbetrokkenheid betreft gaat het in ons werkgebied minder goed dan landelijk. Dit is goed merkbaar volgens de leerkrachten en directies. Veel leerlingen zijn bijna uitsluitend aangewezen op de school voor hun ontwikkeling op het gebied van lezen, omdat er thuis nauwelijks gelezen wordt. De cijfers over het voorlezen thuis zijn vooral in groep 4 opmerkelijk laag. In groep 4 kunnen de kinderen net lezen, daar moet de leesmotivatie ontstaan. Alle kinderen vinden voorlezen fijn, zelfs in groep 8. In groep 4 worden iets meer dan 30 % van de kinderen iedere dag tot een paar keer per week voorgelezen. Landelijk is dit 40 % en zelfs dat is te weinig. Er wordt dus veel te weinig gelezen door de kinderen in groep 4. Uit de monitor van 2016 bleek ook dat 10 % van de basisschoolleerlingen in ons werkgebied thuis nooit een boek leest en nog eens 20 % maar een paar keer per jaar.

Onderzoek van de Stichting Lezen wijst uit dat de kans dat een kind uitgroeit tot lezer 5 keer zo groot is als ouders een actieve leesopvoeding voeren. Ter vergelijking: de invloed van een docent maakt die kans slechts 1,5 keer zo groot. Binnen de bibliotheek op school zouden we betere resultaten kunnen behalen als de ouderbetrokkenheid zou toenemen. De scholen in ons werkgebied geven aan dat het erg moeilijk is alle ouders bij het (lees)onderwijs van hun kinderen te betrekken. Daarom worden de leesconsulenten in het schooljaar 2016/17 op bijna alle scholen ingezet om de ouderbetrokkenheid op het gebied van lezen te bevorderen.

Een gedeelte van de ouders is niet op de hoogte van het feit dat ze een rol hebben in de leesopvoeding van hun kind, een deel van de ouders heeft te weinig tijd om hier op in te zetten. Een groeiende groep ouders beheerst deze basisvaardigheid zelf onvoldoende om hun kinderen te kunnen helpen. De eerste twee groepen ouders proberen we bewust te maken van hun rol in de leesopvoeding van hun kind, voor de ouders die zelf onvoldoende leesvaardig zijn gaan we in de loop van 2017 een oplossing te zoeken.

Scholen vragen ons niet alleen om in te zetten op ouderbetrokkenheid bij lezen maar ook om de doelgroep uit te breiden en al bij kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar te beginnen met leesbevorderingsprojecten. Het is belangrijk om ouders er zo vroeg mogelijk van bewust te maken hoe belangrijk lezen en voorlezen is.

1.3.4 De bibliotheek en de doelgroep 0 – 4 jaar

In Roermond loopt sinds enige tijd het programma Boekstart, gericht op het stimuleren van voorlezen aan baby's en peuters (0 tot 2 jaar). Dit programma wordt uitgevoerd in samenwerking met de gemeente en de GGD.

Mede door de succesvolle aanpak van dBoS heeft de gemeente Roermond het initiatief genomen om via een vergelijkbaar project ook de 2- en 3-jarigen in de peuterspeelzalen te bereiken. Bij een aantal scholen die een goede samenwerking met peuterspeelzalen hebben is, in de schoolbibliotheek, een aparte collectie voor de peuters geplaatst. De leesconsulent, die in de betreffende school actief is, verzorgt daarnaast een aantal themabijeenkomsten in de peuterspeelzalen, speciaal gericht op de ouderbetrokkenheid.

In 2016 werden er 2200 boeken uit deze collectie geleend, dat is een daling ten opzichte van 2015 (2.614). Omdat we ook niet tevreden zijn over het bereik van de ouders in dit project gaan we dat in 2017 anders doen. In Roermond gaat we een pilot doen rondom laaggeletterdheid waarbij we ouders van peuters rechtstreeks proberen te bereiken in plaats van via peuterspeelzalleidsters. In Roerdalen gaan we van start met Boekstart en het organiseren van activiteiten voor ouders van kinderen van 0 tot 4 jaar in samenwerking met o.a. het consultatiebureau.

1.3.5 De bibliotheek en het voortgezet onderwijs

Doorlopende lijn van leesbevordering

Veel VMBO-leerlingen uit de basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg hebben moeite met het lezen van teksten uit schoolboeken; ze kunnen onvoldoende door de school aangeboden teksten zelfstandig en met begrip lezen. Volgens de leerkrachten die we gesproken hebben, is het voor een groep leerlingen een probleem om de teksten te lezen en zitten veel leerlingen "onder hun niveau" op een opleiding omdat ze het lezen onvoldoende beheersen, dit levert vaak op sociaal gebied problemen op.

Veel van de instromende eerstejaarsleerlingen in het voortgezet onderwijs zijn afkomstig uit basisscholen waar wij ons De bibliotheek op Schoolprogramma uitvoeren. Deze leerlingen zijn gewend aan boeken op school en lezen meer dan voorheen. Om dit leesgedrag vast te houden en te zorgen dat de leerlingen geen onderbreking kennen in de doorgaande leeslijn richten we ons ook op het voortgezet onderwijs, om te beginnen het VMBO.

In 2015 zijn we op het Niekée, een VMBO school in Roermond, gestart met een huurcollectie voor met name de eerste- en tweedejaarsleerlingen. Daar werd onvoldoende gebruik van gemaakt dus daar zijn we mee gestopt. In 2016 hebben we voor alle docenten van de eerste twee leerjaren een tweetal deskundigheidsbevorderingsbijeenkomsten georganiseerd met als bedoeling om draagvlak te creëren voor leesbevordering en om zo tot een structurele samenwerking te komen. Want leerlingen die beter lezen hebben daar ook bij andere vakken baat bij.

Reinaerttrofee en opROER

Sinds een paar jaar is aan de uitreiking van de Halewijnprijs, de literatuurprijs van de stad Roermond, een schaduwjury voor jongeren gekoppeld. Leerlingen van B.C. Broekhin lezen met de jury van de Halewijnprijs mee en kiezen uit de genomineerde schrijvers één boek dat ze bekronen met de Reinaerttrofee. Dit jaar riep de jongerenjury *Slaap zacht, Johnny Idaho* van Auke Hulst uit tot beste boek. De prijs bestond uit een kunstwerk, gemaakt door leerlingen in samenwerking met kunstenaar Dick van Wijk, de maker van de Halewijnprijs. De Reinaerttrofee werd, tegelijk met de Halwijnprijs, uitgereikt op zondag 20 maart.

De bibliotheek heeft ook dit jaar weer meegedaan aan de scholierenmiddag die gekoppeld is aan opROER, de feestelijke opening van het culturele seizoen van Roermond. Middelbare scholieren van scholen uit Roermond en Horn konden in de bibliotheek een literaire opdracht uitvoeren. De reacties van zowel docenten als leerlingen waren overwegend positief.

1.4 De digitale bibliotheek

Landelijke digitale bibliotheek

Volgens de in 2015 in werking getreden Bibliotheekwet (oftewel de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen) is de Koninklijke Bibliotheek verantwoordelijk voor de landelijke digitale openbare bibliotheek. De KB heeft deze taak, in combinatie met de taken die de KB al had, vertaald in de ambitie om een nationale digitale bibliotheek te realiseren, die het e-bookplatform, maar ook erfgoed en wetenschappelijke informatie bevat.

E- books

Ook in 2016 werd de collectie te lenen e-books weer verder uitgebreid, deze collectie begint inmiddels steeds representatiever voor het landelijke aanbod te worden.

Het aantal leden van de Bibliotheek Bibliorura dat gebruik maakt van deze landelijke collectie is ook gestegen: van 708 in 2015, naar 940 in 2016 (peildatum 31.12.2016).

Zij leenden in 2016 samen 7.379 e-books, tegenover 5.162 e-books in 2015. Opvallend hierbij is dat 80% van deze e-books (namelijk 5.868) werd geleend door leden tussen 41 en 70 jaar. Dus in tegenstelling tot wat velen denken zijn het niet de jongeren maar juist de ouderen die gebruik maken van de e-books van de bibliotheek.

VakantieBieb en cursussen

Andere onderdelen van de landelijke bibliotheek zijn de VakantieBieb en een aanbod van online cursussen.

Via de Vakantiebieb-app kunnen leden van de bibliotheek tijdens de zomervakantie gratis e-books lezen. Het aanbod bestaat uit 30 titels voor de jeugd en 30 titels voor volwassenen. Het doel van de VakantieBieb is om mensen te enthousiasmeren voor e-books van de bibliotheek en om het leesniveau van kinderen in groep 3 t/m 8 op peil houden. Via de app van de VakantieBieb hebben 255 van onze leden tijdens de zomervakantie e-books gelezen.

Het aanbod van online cursussen bestaat sinds november 2016 en bevat cursussen op het gebied van persoonlijke ontwikkeling, gezondheid en opvoeding, talen, vrije tijd en computers en nieuwe media. Leden van de bibliotheek kunnen gratis twee online cursussen volgen. Door leden van de bibliotheek Bibliorura zijn er 18 cursussen gevolgd in 2016.

Website en social media

In 2014 heeft de bibliotheek een nieuwe website gelanceerd, waarna het aantal bezoekers blijvend is toegenomen. In 2016 is het aantal bezoekers zelfs met 9% gestegen ten opzichte van 2015.

Halverwege 2015 is in de bibliotheek het project Collectiebeheer 3.0 gestart, een onderdeel daarvan is een project content curation dat zich deels richt op het doorlinken van klanten naar de website via social media. In november is het social media deel van het project geëvalueerd en bijgesteld.

website	2012	2013	2014	2015	2016
Bezoeken	81.772	77.350	74.150	88.337	96.128

1.5 Educatieve en culturele activiteiten

Naast het aanbieden van een collectie fysieke en digitale media, organiseert de Bibliotheek Bibliorura het hele jaar door culturele en educatieve activiteiten voor haar leden en bezoekers. Het aanbod richt zich op diverse doelgroepen en bestaat onder andere uit schrijversbezoeken, lezingen, theatervoorstellingen en voorleessessies. Daarnaast is er in de Gabriël Gorrissaal maandelijks een expositie te zien, vaak verzorgd door lokale kunstenaars. De Bibliotheek Bibliorura werkt bij veel activiteiten en exposities nauw samen met culturele en onderwijsinstellingen in de gemeenten Roermond en Roerdalen.

In 2016 namen circa 2.975 bezoekers actief deel aan een van onze georganiseerde activiteiten. Daarnaast bezochten veel cultuurliefhebbers, toeristen en bibliotheekleden gedurende het jaar de verschillende exposities in de Gabriël Gorrissaal.

Activiteit	Aantal bezoekers
Nationale Voorleesdagen	65
Jeugdvoorstelling 'Dr. Proktor's Schetenpoeder'	20
Lezing Alexander Münnhoff	35
Lezing Fotogroep Interfocus	50
Uitreiking Halewijnprijs en Reinaerttrofee	45
Lezing over autisme door Sebiha Devrim	15
Voorronde Veldeke Declamatiewedstrijd	50
Lezing 'Waar blijven de bevrijders'	20
Schrijversbezoeken aan de scholen	630
Waterverhalen i.sm. Waterscouting Sint Franciscus	10
Antidiscriminatievoorziening Limburg met Virtual Reality Experience	25
Week van de Alfabetisering ism Totaal Inburgering	20
Scholenmiddag opROER	600
Opening Kinderboekenweek	750
Infostand Burgernet	30
Lezing 'De ijzeren Rijn'	5
Twee Informatiebijeenkomsten Erfrechtplan	100
Opening expositie 'PSW 60 jaar! Door de ogen van...'	50
Taalcafé i.s.m. Servicegilde Roermond	34
Amnesty Schrijfmarathon	25
Voorlezen op woensdagmiddag	130
Kennisbijeenkomst onderwijs	35
Totaal	2.974

Expositie 'Spiritualiteit' door Monique Humblet

Van 12 januari t/m 14 februari was in de Gabriël Gorrissaal de expositie 'Spiritualiteit' van kunstenaars Monique Humblet te zien. Deze werd georganiseerd tijdens de Maand van de Spiritualiteit. Speciaal voor deze expositie selecteerde Monique Humblet schilderijen, ingelijste werken en mandala's die pasten bij het thema 'Spiritualiteit'.

De Nationale Voorleesdagen

De Nationale Voorleesdagen vonden plaats van 27 januari t/m 6 februari. Tijdens deze campagne stimuleert de Bibliotheek Bibliorura het voorlezen aan kinderen die zelf nog niet kunnen lezen. Dit jaar was het Prentenboek van het Jaar 'We hebben er een geitje bij!' van Marjet Huiberts en Iris Deppe. Tijdens de Nationale Voorleesdagen waren er extra voorleessessies voor peuters en kleuters. Zo hebben burgemeester van Roermond Rianne Donders, leerkracht en verhalenverteller Annet

Wiemers en leesconsulent van de Bibliotheek Bibliorura Chantal van den Eertwegh voorgelezen uit het Prentenboek van het Jaar.

Voorleeswedstrijd

In februari organiseerden we twee kwartfinales van de Nationale Voorleeswedstrijd. 20 leerlingen van 20 basisscholen uit ons werkgebied deden hun uiterste best om door te mogen gaan naar de halve finale. Dat lukte 4 leerlingen, waarvan er uiteindelijk 2 doorstroomden naar de Provinciale finale. Isa Geraedts van basisschool Lambertus en Maja Geraads van basisschool De Steenen Brug deden het uitstekend, maar haalden de landelijke finale net niet.

Jeugdvoorstelling 'Dr. Proktor's Schetenpoeder'

Op zondag 21 februari organiseerde de bibliotheek een voorstelling voor kinderen vanaf 6 jaar. Marjo Dames van Het Verteltheater vertelde het verhaal van Dr. Proktor's schetenpoeder, naar het bekende boek van Jo Nesbø. Het verhaal gaat over de vreemde uitvinder Dr. Proktor, die samen met zijn buurmeisje Lise en haar merkwaardige vriendje Bulle erin slaagt een superkrachtig schetenpoeder te maken.

Boekenweek: lezing door Alexander Münninghoff

Het thema van de Boekenweek was dit jaar 'Duitsland', onder het motto 'Was ich noch zu sagen hätte'. Op zondag 13 maart was Alexander Münninghoff te gast voor een lezing over zijn bestseller 'De stamhouder'. Het boek beschrijft de oorlogsgeschiedenis van een welgestelde Nederlands-Duits-Baltische familie in de twintigste eeuw. De stamhouder werd bekroond met de Libris Geschiedenis Prijs 2015 en was genomineerd voor de NS Publieksprijs 2015.

Exposities door Fotogroep Interfocus

In 2016 werkte de Bibliotheek Bibliorura samen met Fotogroep Interfocus, een groep enthousiaste, gevorderde vrijetijdsfotografen uit Roermond en omstreken. Vier keer verzorgden de leden een foto-expositie in de Gabriël Gorrizaal. Drie keer lieten ze zich door een thema inspireren: in maart door het thema van de Boekenweek 'Duitsland', in mei door 'Bevrijding' en in oktober, de Maand van de Geschiedenis, door het thema 'Grenzen'. Deze laatste expositie werd geopend met een lezingenmiddag in samenwerking met het Historiehuis. In juni exposeerde Fotogroep Interfocus een reportage van het Oud-Limburgs Schuttersfeest 2015 in Maasniel.

Week van het Geld

De Week van het Geld 2016 vond plaats van 14 t/m 18 maart. Tijdens deze campagne is er extra aandacht voor het leren omgaan met geld. Kinderen die op jonge leeftijd leren omgaan met geld, zijn als volwassene beter in staat tot financiële zelfredzaamheid. Tijdens de Week van het Geld was het mogelijk om lid te worden van de Bibliotheek Bibliorura tegen een gereduceerd tarief. Deze actie kwam tot stand in samenwerking met Wel.kom Roermond.

Uitreiking Halewijnprijs & Reinaerttrofee

De Halewijnprijs, de literatuurprijs van de stad Roermond, werd dit jaar voor de 29ste maal uitgereikt, dit maal aan Peter Drehmanns.

Ook dit jaar hebben leerlingen van B.C. Broekhin een 'Schaduwjury' gevormd en werk van alle genomineerde auteurs mee-gelezen. Deze jongerenjury kende de Reinaerttrofee voor Beste Boek toe aan *Slaap zacht, Johnny Idaho* van Auke Hulst. De gezamenlijke uitreiking van beide prijzen vond plaats op zondag 20 maart in de Bibliotheek.

Autismeweek: presentatie door Sebiha Devrim

Op donderdag 7 april, tijdens de Autismeweek, gaf psycholoog en gezinscoach Sebiha Devrim een lezing over autisme. Hierin besprak zij heersende taboes, maar ook de positieve kanten en talenten

van mensen met autisme. Devrim heeft zelf een kind met autisme, waarover zij het boek *Mama, ben ik een buitenaards wezen?* schreef.

Voorronde Veldeke Declamatiewedstrijd

Op woensdagmiddag 13 april organiseerde De Veldeke Krink Remunj bij de Bibliotheek Bibliorura de voorronde van de Veldeke declamatiewedstrijd. Aan deze voorronde deden 15 leerlingen mee. Drie leerlingen van basisschool de Stapsteen uit Herten, Zoë Zanders, Sofie Zeegers en Sterre Verheesen gingen door naar de finale in Panningen.

Lezing 'Waar blijven de bevrijders'

Op zondag 1 mei organiseerden de Bibliotheek Bibliorura en Boekhandel Plantage een lezing door Eric Munnicks en Hugo Levels. Centraal stond hun nieuwste boek 'Waar blijven de bevrijders', het eerste deel van een trilogie over de frontperiode 1944-1945 in Noord- en Midden-Limburg. Beide auteurs zijn al tientallen jaren bezig met het verzamelen van informatie uit dagboeken en interviews over het front in het gebied van Maas, Peel en Roer in de periode 1944-1945.

Schrijversbezoeken

Ook in 2016 bezochten jeugdboekenschrijvers weer basisscholen in Roermond en Roerdalen om kinderen enthousiast te maken voor lezen. Dit jaar bezochten de jeugdboekenschrijvers Vivian den Hollander en Sylvia Vanden Heede in totaal 21 scholen gedurende de maanden maart, mei en juni. Ze vertelden de leerlingen van de groepen 5 en/of 6 over hun boeken en over het vak van schrijver. De kinderen waren erg enthousiast en elke school heeft van de schrijver een boek met handtekening gekregen voor in de schoolbibliotheek.

Waterverhalen in juni, Maand van het Water

Tijdens de Maand van het Water werd op de jeugdafdeling voorgelezen uit de mooiste waterverhalen. De voorleesvrijwilligers lazen voor uit bekende prentenboeken over zeedieren, boten en rivieren. Speciaal voor de Maand van het Water versierden de scouts van Waterscouting Sint Franciscus de jeugdafdeling. Met peddels, waterboeien en reddingsvesten toverden zij de voorleeshoek om tot een wondere waterwereld.

"de R O E R mond" selfie-actie

In de maanden juni en juli organiseerde Citymanagement Roermond in samenwerking met de ondernemers uit de binnenstad een selfie-actie rondom de "R O E R mond". Deelnemers maakten kans op mooie prijzen, waaronder vijf gratis jaarabonnementen van de Bibliotheek Bibliorura.

Voordeel met je Biebpas zomeractie

Leden van de Bibliotheek Bibliorura genieten op vertoon van hun biebpas van vele voordelen. Zij ontvangen bijvoorbeeld korting op entreekaarten voor concerten, tentoonstellingen of lezingen. De voordeelacties zijn te vinden op de website www.voordeelmetjebiebpas.nl. Tijdens de zomeractie van Voordeel met je Biebpas maakten deelnemers kans op een BiebBox boordevol muziek, film, boeken en andere kleine cadeautjes.

Virtual Reality Experience

Op woensdag 24 augustus organiseerde de Antidiscriminatievoorziening Limburg een Virtual Reality Experience in de Bibliotheek. Met behulp van VR-films werden bezoekers in situaties geplaatst waar discriminatie voorkomt om te ervaren hoe discriminatie voelt. In de VR-films kwamen drie thema's aan bod: leeftijdsdiscriminatie op de arbeidsmarkt, discriminatie op grond van ras/godsdienst en discriminatie op grond van een handicap.

Expositie 'Fiep 100 jaar'

In 2016 was het 100 jaar geleden dat illustratrice Fiep Westendorp werd geboren. Dat werd gevierd bij de Bibliotheek Bibliorura met de tentoonstelling 'Fiep 100 jaar'. Van 5 t/m 25 september waren in de Gabriël Gorriszaal bekende illustraties van Jip en Janneke, Floddertje, Pim & Pom en Pluk van de Petteflet te zien. De reizende tentoonstelling 'Fiep 100 jaar' werd samengesteld door Museum Meermanno – Huis van het Boek in Den Haag.

Samenwerking Totaal Inburgering en Bibliotheek

De Nederlandse taal en cultuur leer je gemakkelijker met toegang tot de Bibliotheek. Daarom kregen twintig vluchtelingen op vrijdag 9 september van integratiebedrijf Totaal Inburgering een abonnement op de Bibliotheek Bibliorura cadeau. Na een toespraak van onderwijswethouder Ferdinand Pleyte volgden een rondleiding en een lunch. Deze activiteit vond plaats tijdens de Week van de Alfabetisering.

opROER en Open Monumentendagen

Tijdens opROER wordt het culturele seizoen van Roermond feestelijk geopend. Op zondag 11 september waren op het plein voor de Bibliotheek optredens te zien van Swingthese, QuantaZz Standards Trio, Het Koninklijk Roermonds Mannenkoor en Sannie's Kitchen.

Op vrijdag 16 september, de scholierenmiddag van opROER, was er voor middelbare scholieren uit Roermond en Horn een literaire opdracht in de Bibliotheek.

In het weekend van 10 en 11 september waren ook de Open Monumentendagen, met dit jaar als thema 'Iconen & Symbolen'. Het monumentale pand 'de Gouden Leeuw', waarin de Bibliotheek Bibliorura gevestigd is, was open voor bezoekers.

Openingsmiddag Kinderboekenweek

De Kinderboekenweek 2016 werd feestelijk geopend op woensdagmiddag 5 oktober. Dit jaar stonden opa's en oma's centraal, onder het motto: 'Voor altijd jong!' Op de jeugd afdeling en in de Gabriël Gorriszaal werden veel activiteiten voor jong en oud georganiseerd. Jeugdleden konden zich laten schminken, meedoen aan Oud-Hollandse spelen of aan een workshop gezonde traktaties. Ook was er een boekenstand van kinderboekenwinkel De Kleine Tovenaar en schrijversbezoeken van Harmen van Straaten en Stefan Boonen. De openingsmiddag werd georganiseerd i.s.m. Centrum voor Jeugd en Gezin Midden-Limburg, Fontys Hogeschool, Kinderboekenwinkel De Kleine Tovenaar, Oma's Kruje Roermond, Rabobank Roermond-Echt en Sanka Events.

Infostand Burgernet

Op vrijdag 14 oktober werd, in het kader van de Week van de Veiligheid, Burgernet gepromoot door middel van een informatiestand in de bibliotheek. Met Burgernet werken inwoners samen met de gemeente en de politie aan de veiligheid in hun buurt.

Lezing 'De IJzeren Rijn'

Het thema van de Maand van de Geschiedenis was dit jaar 'Grenzen'. In dat verband gaf historicus Vincent Freriks op zondag 16 oktober een lezing over de geschiedenis van de IJzeren Rijn, de spoorweg van Antwerpen naar Mönchengladbach via Roermond. Geen enkele spoorweg in ons land heeft een ingewikkelder geschiedenis en geen enkele andere verbinding is al zolang een splijtzwam tussen twee staten.

Informatiebijeenkomst Erfrechtplan

Op maandag 14 en dinsdag 29 november gaf estate planner Alex van IJsseldijk van Erfrechtplan een presentatie over de noodzaak van een actueel testament en levenstestament. Er bestaan veel misverstanden over de verdeling van een nalatenschap wanneer één van de twee partners overlijdt. Het merendeel van de vijftigplussers denkt dat de afwikkeling van een erfenis in Nederland prima bij

wet geregeld is. Maar niets is minder waar, stelt Alex van IJsseldijk. Volgens hem kan het opstellen van een testament mensen veel familieleed én geld besparen.

PSW 60 jaar! Reizende expositie 'Door de ogen van...'

PSW biedt zorg en ondersteuning aan kinderen en volwassenen met een verstandelijke beperking. Het 60-jarig jubileum van PSW werd gevierd met een expositie van kunstwerken die reisde door Midden- en Noord-Limburg. Dit om de betrokkenheid met de regio en de lokale samenleving uit te dragen en familie, medewerkers, vrijwilligers en andere belangstellenden de gelegenheid te geven de expositie in hun eigen buurt te bezoeken. De laatste tentoonstelling was in Roermond, daar waar het voor PSW 60 jaar geleden is begonnen. Deze expositie in de bibliotheek werd feestelijk geopend door wethouder Smitsmans op vrijdag 18 november.

Taalcafé voor anderstaligen

Samen met Samenspraak van het Servicegilde Roermond organiseert de Bibliotheek Bibliorura een Taalcafé. Het taalcafé biedt anderstaligen de kans om samen met taalcoaches te oefenen met de Nederlandse taal en zorgt voor sociaal contact. De deelnemers kunnen in een ongedwongen setting met elkaar of vrijwilligers praten of een spelletje doen.

Eerste taalcafé: 34, waarvan 21 anderstaligen en 13 coaches

Amnesty Schrijfmarathon 2016

Op 10 december – de Dag van de Mensenrechten – werd in de Bibliotheek Bibliorura voor de derde keer de Amnesty Schrijfmarathon gehouden. Veel bezoekers schreven vaak meer dan één brief of ansichtkaart om mensen die onterecht in de gevangenis zitten een hart onder de riem te steken.

Voorlezen op woensdagmiddag

Elke woensdagmiddag (met uitzondering van de schoolvakanties) wordt er op de jeugdafdeling van de bibliotheek voorgelezen. Een team van 3 enthousiaste vrijwilligers heeft onze leden ook in 2016 weer wekelijks getrakteerd op een mooi, spannend of grappig verhaal.

Kennisbijeenkomsten onderwijs

De Bibliotheek Bibliorura organiseert regelmatig kennisbijeenkomsten voor directies en leescoördinatoren van de basisscholen in het werkgebied. Op 16 maart hebben ongeveer 35 leerkrachten en directeuren geluisterd naar David Kranenburg van de Stichting Actief Ouderschap. Hij sprak over Ouderparticipatie als middel om het welzijn en het leren van de kinderen te bevorderen en hij legde uit hoe een school de samenwerking met ouders kan aangaan. De leerkrachten waren erg te spreken over het onderwerp en de presentatie.